

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De vitio luxuriæ ac de manentibus eius reliquijs. Cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

IX.

B.igna. lib. exor. rito. heb. dom. 2. f. ne.

Eas abstinentiæ regulas, quas Beatus pater noster Ignatius in libello aureo exercitiorum docuit, diligenter observa, quæ breuiter exposita hæc sunt. 1. A pane minus abstinere poteris, quam à reliquis cibis, eo quod nec appetitum adeo irritat, nec tentationi tum gula, tum impura voluptatis adeo obnoxios nos reddit. 2. In potu districtior abstinentia, quam in pane seruanda est, quia delectatio potus est potior, & carnis puritati nocentior. Quare si potes, vino abstineas; si non uales, memor Paulini consilij, moderatè bibas. Vina pretiosa non quæras. Nec in potu aquæ, nec vini, aut numero, aut quantitate excedas: nec potum nimis frigidum, aut alia ratione exquisitum inquiras. 3. In aliis edulis diligentior abstinentiam tene, ita vt nec extra horam consuetam gustes (vt diximus) nec in communi refectione delicatioribus cibis admittas, nec in grossioribus mensuram necessitatis excedas. 4. Quanto plus de conuenienti cibo tibi ademeris (vitato graui periculo valetudinis) aptior eris, vt Deus tuam mentem illustret, vt scias quantitatè tibi necessariam à superflua discernere. 5. Inter prandendum Christum Saluatorem cum suis discipulis manducantem meditare, & te ei in ratione accipiendi cibi & potus similem exhibere stude. Alias etiam pijs meditationibus adhibe, quæ mentem reficiant, & te à nimio sensu voluptatis abducant. His autem enitatis omnem festinationem ac nimiam auaritatem vitare, & te ipsum in hac occasione possidere. 6. Post prandium, vel cenam, vel alio commodiori tempore, in quo non esturius, statue apud te ipsum quam cibi portusque mensuram sequenti die sis accepturus: eamque nulla ratione prætereas; sed potiùs si te inimicus importunè tentauerit, ex eo quod statuisti, non nihil tibi subducas. His regulis docuit Beatus Pater noster gulam comprimere, & virtutem abstinentiæ comparare.

X.

Hæc omnia faciliora fient, si Christi Saluatoris nostri vitam consideres ab omni voluptate elongatam, omnique labore ac rerum necessariorum penuria refertam. Equis huic principi per vitæ conuersationem adherens, non erubescat cibi, & potus, vestis, & sompi, & ceterorum delicias admittere? Si etiam mortalem hominis naturam mediteris morti addictam, ac in puluerem conuertendam, cui vanum est delicias parare, & non magis sola necessaria, quibus virtuti seruiat, & ad immortalitatem efferatur, tribuere: Audis, [quia puluis es, & in puluerem reuertentis:] audis, quia nunc, id est, post paululum [in puluere dormies:] audis, quia [reuertetur puluis in terram suam,] vt quid ergo voluptatem pulueri parat, & cum spiritus aeterni detrimento, qui ad suum est reuersurus creatorem, perituræ carni insipienter indulget? Si misera caro te ad delicias vocet, ad quærendas in cibo & potu laxitates tuo statui minime congruas inuiter, & prætextu necessitatis mollia & delicata accipienda suadeat, prædictis armis ex consilio Petri Damiani Ostiensis Episcopi, te ipsum satis securè communies: His, inquit, malè blandientibus suadellis, immò litis melle sagittis, ex diabolica phætrea manifestè vibratis, tu discipulus Christi crucifixi prudenter occurre, easque à te conditionis tuæ sedula consideratione repelle. Pende quia caro, quæ nunc accuratis dapibus enutritur, paulò post, verbibus scaturire compellitur, ipsaque tunc sit esca rodentium, quæ nunc delectabiliter saginatur iucunditate ciborum: actanto grauiorem exhalat putrefacta fetorem, quanto suauiore sibi procurauit educata mollitiè. Verè hæc ita sunt. Quam obrem si carnem tuam cibis delicatis, & in nimia

Gen. 3. 19. Iob 7. 12. Eccl. 12. 7.

Petrus Damiani. e. p. ad Blacum. c. 10.

A] quantitate acceptis asseruas, potiùs vilitate ciborum & paucitate conserua. Abstinentia enim est, quæ carnem ipsam hic vegetat, & facit ad labores duriores: & quæ post mortem minùs corruptioni reddit obnoxiam. Adeo vt Dominus aliquorum sanctorum corpora in partem præmij seruata abstinentiæ & castitatis, ad multos annos, & odore suauis perfundat, & ab omni corruptionis labe præseruet. Optimè quidem, vt caro ieiuniis & rebus asperis afflicta, oculis omnium testis exponatur magnæ mercedis, quam Deus iustus retributor abstinentiæ & castitati præparauit.

B

De vitio luxuria, ac de manentibus eius reliquiis.

CAPVT V.

LUXURIA est appetitus inordinatus impura ac libidinosa voluptatis. Appetitus enim libidinis licitus est in coniugatis, cum rationis frænum nõ soluit, & ad finem generationis ordinatur, pertinetque ad infimum gradum castitatis: at extra coniugatorum statum inordinatus est, impuram voluptatem captans, aut generationis finem debita ratione, & à compari sibi à Domino concessio, non quærens, & ideo luxuriæ spiritum oppositum castitati constituit. Hic immundus spiritus ex Paulo, templum Dei violat: ex Bernardo, paternam benedictionem, ac substantiam perdit: ex Hieronymo, de homine rationali pecudem facit: ex Ambrosio, miseriam seruituti subiicit. Hic spiritus, vt ipse alio loco ait: Nocte feruet, die anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert consilium, amentes inquietat, lapsos inclinat, castis insidiatur, poriendo inflammat, vsuque succendit. Luxuriam prohibuit Dominus in Exodo, dicens: Non mœchaberis.] Et ore Pauli: Fugite fornicationem. Omne enim peccatum, quodcunque fecerit homo, extra corpus est; qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.] Ac rursus: Fornicatio, & omnis immunditia nec nominetur in vobis.] Et tandem: Fornicatores & adulteros iudicabit Deus.]

C

D

E

Species impura libidinis non est nostrum nominare. Vt quid enim nos fornicationes, adulteria, incestus, stupra, raptus, & vitia contra naturam commemoramus? Vt quid impudicos tactus, & oscula, & alia similia delibemus, qui ad animas Deo per castitatis votum consecratas scribimus, & hæc non vt vitentur maiora, quæ iam omnino deleta sunt, sed vt minima quæque caueantur, tractamus. Et hæc quidem libens præterissem, nisi necessitas enunciandi pericula animarum id omnino deposceret. Malo enim, vt Hieronymus ad Furiam ait, verecundia parumper quam causa periclitari. Et sicut medici vt vlcera curent, & plagis corporis medeantur, non curant si eorum manus, aut vestes agroti putore foedentur: ita non curo si ad particularia descendens, & aduersarij tendiculas aperiens, quibus in hoc vitio viros spirituales infestat, aliquid putidum stylo tangam, cuius quidem vellem nec meminisse. Omnia igitur munda mundis; & sicut coinquatis & infidelibus nihil est mundum, sed inquinata sunt eorum, & mens, & conscientia: ita iustis, & puritatis amatoribus, quæ dicemus, omnia sunt munda, nec legere vereantur, quæ cautè scripta sunt, & pro eorum cautela dicuntur. Nam in his, qui iam sæcu-

1. Cor. 6. Bern. ser. 23. ad fororem. Hiero. ad c. 4. Osea. Ambr. li. 6. de noc. 9.

Exod. 20. 14. 1. Cor. 6. num. 18. Ephes. 5. num. 3. Hebr. 13. 4.

Hiero. e. p. 10. c. 3.

Tit. 1. 15.

lo nuntium remiserunt, & vitam spiritualem aggressi sunt, aliqua notauimus, quae sunt huius vitij adhuc animo infidentis reliquiae, & consummationis malorum eius initia, quae si non strenue declinentur, manifestum facient castitatis excidium, & foedissima luxuriae aditum praeprabunt.

Sunt quidem nonnulli & fortassis non pauci, qui in hoc vitio libidinis, cogitatione delinquant: Non quia in impura cogitatione consentiant, hoc enim criminale peccatum est, dicente Domino: Omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo; sed quia eam negligenter eliminant. Non eam serpere & dominari sinunt, nec (vt verbis scholae loquamur) omnino negatiue se habent, eam non curantes expellere, quod etiam ad graue peccatum pertinere, sed valde remisè & oscitanter abiiciunt. Sibilum serpentis quasi furtiuè & latenter auscultant, at licet non libenter, reiciunt tamen, ne se crimine lethali contaminent. Ignem excipiunt in sinu, quousque tantillum carnalis odoris & impurae voluptatis eliciat; non tamen ita, vt manifesta flamma consensus erumpat. Vinum aspidum odore percipiunt, & eius fallaci suauitate extremam linguam intingunt, non tamen, timore Domini cogente, calicem à demone oblatum ebibunt. Hi sanè libidinis vitio possidentur, (licet non ad mortem) & funibus adhuc luxuriae ligantur. Quos si non conentur abrumperè, & ab impudicis cogitationibus (has quippe funes luxuriae vocamus) quam celeriter expedire, paulatim in consensum trahent, & ad nefarium opus admittendum impellent. Nam impura cogitatio velut tinea est, de qua Iob: Quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum quod comeditur à tinea. Hæc ex ipso corde nostro, quasi ex veste procedit, & si non citò excutitur, morsu consensus praui consumit. Tinea sine sonitu perforat vestimentum, vt ait Gregorius, & sic cogitatio praua, sine eo quod mens sentiat, eam aculeo admitti desiderij transigit. Audiatur ergo, qui hunc luxuriae gradum non effugit, dicentem Ieremiam: Laua à malitia cor tuum Ierusalem, vt salua fias: vsque quò morabuntur in te cogitationes noxiæ? & in primo impulsu cogitationis, si saluari vult, ianuam ei cordis occludat. Ea enim semel ingressa, mentem debilitat, & seipsam ita roborat, vt difficillimum sit iniquum hospitem & nos planè deprædantem eiicere.

In secundo gradu non iam aperta sed latentis luxuriae sunt illi, qui non timent proprium corpus, aut aliquam eius partem nudam videre, & se ipsos, aut nulla, aut ficta quadam necessitate contrèctare. Nec pudet illos duos libidinis gladios, visum & tactum, in suo corpore tanquam in cote exacuere, qui prauam cupiditatem exsuscitent, & eisdem gladiis improvidam mentem confodiant. Quid miser puluerem curiose inspicis? Quid stercus tangis? Corpus enim tuum, & puluis, & stercus est, quod deberes patienter, & non sine rubore gestare, non tamen vt rem pulchram, ac mundam, aut oculis videre, aut manu contingere. Omnis impudicitia sicut inimica est castitatis, ita ianua est aperta luxuriae. Hæc autem nudi corporis inspectio, & carnis licet propriae contrèctatio, manifesta est impudicitia, vt Thomas Aquinas ait, atque adeo comes est nondum victæ luxuriae. Ideo viri sancti suae puritatis percipidi maximè à conspectu etiam sui ipsorum abhoruerunt. Sicut de admirabili Abbate Ammone narrat Athanasius, quem cum se nudare, ac nudum videre erubisset, vt Lycum fluuium transfuaderet, in alteram ripam virtus diuina transposuit. Hoc miraculo Deus testatus

est quam sibi sit cordi pudicitia, quantum etiam isti aspectus incauti displiceant. Maxime etiam viri sancti lasciuos tactus vitarunt: lasciuui enim sunt, quos necessitas præcisa non exigit. Ex quibus profectò non modica castitatis iactura potest suboriri. Quare Iohannis Climaci sententia est: Fit nonnunquam vt ex solo tactu corpus inquinetur. Nihil quippe sensu isto grauius, nihil periculosius. Admoneat te is, qui matris manus pallium circumdedit, & atque ab iis, quae vel naturalia, vel præternaturalia sunt, à proprio, atque alieno corpore comprime manum. Satis ergo se luxuria reliquias inquinatos ostendunt, qui circumspectionis oblitri, se ipsos aspicerè aut tangere non verentur.

Sed ad alios transeamus, qui sua corpora molliter tractant, & eibus delicatis sustentant, & communem aliorum vestem auerfantes ex lino subtilissimo, immò & nonnunquam ex bysso interulas ad carnem gestant. Quin & caligas & tibialia ex eodem lino, aut bysso confici iubent, ne fortè communis pannus illos dilaceret, atque erueret. Quanto isti odio prosequenter cilicium, eustodem castitatis, quam longè erunt à summe ipsorum flagellatione, & aliis asperitatibus, quorum praesidio viri spirituales corporis, & animæ puritatem tuentur, quos bysso amicit, atque circumdat; ne eorum tibias, aut femora communis pannus affligat? Et diues epulo statum saecularem habens reprehenditur, quòd induebatur purpura, & bysso; & hi in statu regulari, statu vtiq; penitentiae, & humilitatis ex eo quò induantur bysso & similibus vestimentis, ab omni reprehensione inuenientur immunes? Non puto. Immo Saluator noster eos suae asperitatis ostensione reprehendit, & amictu aulicorum circumdatos mundi affectus non perfectionis amatores agnosceret. Nec existimo eos luxuriam vicisse, aut lasciuam reiecisse, qui nesciunt minores voluptates respuere, & sibi tales mollicies denegare. Verum est enim quòd Bonauentura ex alio refert: Quia molles mollia querunt: vnde hi mollia quærentes non possunt ab ea, quæ mater esse solet luxuriae, molliè defendi. At dicunt in his mollibus vestimentis se non lasciuam sed corporis mundiciam quærere, quia animæ puræ omnis mundiciæ sunt amantices, nec possunt immunditias corporis sustinere. Sed illis Hilarion apud Hieronymum respondet, quia superuacaneum est, in cilicio, id est, in habitu penitentiae, quem ipsi induunt, immoderatas munditias quærere. Respondet etiam opus ipsum, quoniam sepe vidimus hos suorum corporum palpatores, honestatis neglectores esse, & qui aduersus regulam & statutum, corporalem mundiciam amat, mentis puritatem habuisse contemptui. Mollicies itaque vestium, pars est luxuriae, aut proximè aut remotè lasciuos motus incitans, impuras cogitationes nutrens, & mentem ad ruendam castitatem eneruans. Quam molliem si suaves pigmentorum odores comitentur, (id enim aliquando non sine dolore videmus,) & vir religiosus velut alter Adonis mofchum, & alia similia redoleat, nescio quomodo cordis necessitatem præterens, & odoriferis aquis aspersus lasciuiae indicia profundat, quibus vel feminæ honestæ abstinent, & mulierculæ impudicæ se produnt, quis putet eum, luxuriam vicisse, & carnis spurcicias ablegasse? Ad ista omnia tactui mollia, gustui dulcia, & odoratiua suauia, libidinis insitus amor inducit, quæ penitus cauenda sunt, ne rabies ista propriis actibus crescat, & ad nequiora & foediora pelliciat.

Alios etiam inuenias, qui libenter libellos minus pudicos legunt, & epigrammata, ac carmina lasciuos

Matth. 5. 28.

Iob. 13. n. 28.

Greg. 11. mor. c. 25.

Ierem. 4. 14.

D Thom. 2. 2. q. 151. art. 4.

Athanas. in vita Antojij.

Climaci gradus. 15.

Luc. 16. num. 19.

Bonavent. in specu. part. 3. c. 8.

Hiero. in vicijs.

Hier. lib. 1. in Ezzechi.

Prophet. 3. de vitis con-temp. c. 6.

Nu. 15. 39.

Nat. ian. orat. 8.

Ecc. 28. 18. Prou. 5. 4.

amores sonantia reuoluunt, & id litteris scriptum, & eleganter elaboratum considerant, quod nondum ex tuo corde praeiuderunt. At ipsi suam conscientiam in testem uocent, quae testetur an illud vitium auerferentur, cuius imagine delectantur. Nam & scriptio lasciuia, imago lasciuiae & impudicitiae est, quam solus ille liberiter legit, & oculis tum exterioribus tum interioribus inspicit, qui lasciuia & luxuriam in corde fouet. Certè apud antiquos Hebraeorum cautum erat, ut refert Hieronymus, ne quis adolescens librum Genesios & Canticum canticorum legeret, quibus sub nomine mulierum, & generationis humanae, virtutum actus, ac multa sunt mysteria signata. Id autem vetitum est, ne forte hæc spiritalia, ut inquit Prosper, secundum carnem adhuc carnales acciperent, nec virtutes cogitarent, quas mulieres illae significant, sed ipsas cogitando carnaliter deperirent. Quod si sancta sanctè & circumspectè legenda sunt, ne nos ob ingenitam imbecillitatem aliqua voluptatis memoria commaculet, quanta cura essent profana & impura vitanda, quorum diabolus per suos administratos est author, ut virus luxuriae interius latens si non aperitis flagitiis augeat, ac rei alicuius lasciuiae lectione promoueat? Non dubites, o lector, quisquis es, te ad rerum turpium lectionem vitio luxuriae nondum edomito, & intus latente, incitari, cui si vel in minimo consentis, nunquam plenè deuincas. Illud est quod te ad hæc legenda dissimulanter instigulat, ut impuras cogitationes moueat, impudicos motus in carne suscitet, desideria carnis immittat, & si valuerit, intellectum voluntatemque peruertat.

Sed aliud est multo periculosius, quo vitium istud nondum expulsum incautos infestat. Intimas familiaritates cum feminis, initio quidem, bono praetextu, aut certè non aperte malo, suadet, ut à castitatis concepto amore deturbet. Familiaritates istae aliquando ob bonum finem incipiunt, ut scilicet quis feminam à profana vita abducat, ut vitam spiritualem, & itinera orationis edoceat, ut eius confessiones excipiat. Interdum verò in hominibus imperfectis non tam honesto fine se contegit, sed certè non malo, ne scilicet quis agrestis, & nimis scrupulosus iudicetur, ne semper solitarius existens, tristis ac melancholicus fiat, ne honesta quadam intermissione careat, & ne priuaret omnino virorum ac mulierum (vtrumque enim sexum fecit Deus) vili ac iucundo consortio. His igitur ex causis amicitia incipit, sed audi in quæ mala deiciat. Nam primò prolixæ confabulationes admittuntur, in quibus imprudens homo praesenti feminae pulchritudine oculos pascit, & mollissima eius voce aures oblectat, & iam quasi oculis & auribus fornicatur. Quod enim sit aliqua oculorum detestanda fornicatio, indicat Dominus praecipiens filiis Israel ut ponerent vitas hyacinthinas per angulos palliorum, ut recordarentur mandatorum Dei, & non sequerentur oculos per res varias fornicantes. Et Gregorius Nazianzenus ait: Ea oculi impudici, & auidi attingunt, quæ nefas est attingere. Quod etiam aures suo modo fornicentur, insinuat Ecclesiasticus, dicens: Sepi aures tuas spinis; ne scilicet audiant vocem mulieris incantantis sapientes, cuius [nitidius oleo guttur eius.] Hæc vox audita impurè delectat, & nihil minus honestum dicens, ad turpem voluptatem inuitat. Quare isti infœlices, qui praedictis fabulationibus cum feminis habenas laxant, sunt quidem, si non corpore, ac oculis turpes, & auribus inhonesti, quos demon iridet, & desideriorum impudicitia captiuat.

Sed confabulationes, neque assiduae, neque ita

A protractæ esse possunt, ac animus impudicus optabat, quas verecundia prohibet, scandalum aliorum auerit, & seuera disciplina castigat. Nihil refert, nam manent cogitationes, & femina cui cor agglutinatum est, memoriae perpetuae, quæ mentem, & corpus igne prauæ concupiscentiae succendunt. Ex oculorum aspectu cœpit impura cogitatio, & ex cogitatione nascitur praua cupiditas, à qua primùm vulneraris, tandem occideris. Optime namque Clemens Alexandrinus ait: Dum lasciuunt oculi, calescunt appetitiones, & oculi proximos imprudentiùs respicere assue facti, quod concessum otium habeant, intendunt cupiditates. Iam amator quondam castitatis, non negabis te nunc esse fornicarium, cum licet corpore abstineas, animo ludas, & mente turpia voluas, atque reuoluas. Nam & scriptum est: Amen dico vobis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo. Ergo adulter es, & impudicus, qui talia cogitas, & confabulationes, & aspectus mulierum iteras, quæ impudicitiam ad finem vsque perducant. Ut enim ait sanctus Nilus Abbas: Lucernæ flammam oleum nutrit, & libidinis ardorem accendit consuetudo feminarum. Ac rursus: Florent olera prope aquam sata, & libidinis femina familiaritate mulierum excitantur.

Hæc omnia interiora sunt? Non ergo tu veram virtutem, sed imaginem externam virtutis quaeris, qui non times interiùs impudicus esse, & turpis, ac lasciuus à Deo & Angelis reputari? Sed tace. Citò pestis se proderit, & nequaquam in mente se continebit. Nam post mutuas confabulationes intrabunt blanda colloquia, & mala dulces querelae, quæ longam aliquam absentiam doleant. Sequentur munuscula vltro citroque data, & illa tibi munda linteola, tu illi precatorios globulos, vel imagunculam affabrefactam donabis, & mutuo pignore accepto maiorem ambo aperiendi desiderij confidentiam obtinebitis. Ne accipias munera, ait Dominus, quæ etiam excæcant prudentes, & subuertunt verba iustorum. Quod si excæcant corda prudentium, quanto faciliùs excæcabunt imprudentes, & cæcum ac cæcam illigabunt? His nexibus luxuria in praecordiis abscondita, & nondum victa, te pidos & insipientes euerit, & ex his modicis (& certè modica non sunt, quæ ad maiora disponunt) grauissimis peccatis, & perniciosissimis scandalis ianuam recludit. Et primùm oculus fornicatur, & postea impudens os ad lasciuum colloquium aperitur, & interuenientibus munusculis hostis latens ex insidiis egreditur, & omnia deuastat, & hominem à sæculo auulsam ad sæcularia immo ad carnalia & turpia deturbat.

E His addenda sunt quæ supra de nimis familiaritatibus diximus, cum quibuscunque personis, initis, nam & hæc reliquæ sunt occultæ turpitudinis, quæ non meliores sed formosiores diligit, & adolescentulos, atque imberbes ad frequens colloquium admittit. Omnia quæ diximus, non sine pudore his nostris scriptis inseruimus. Sed charitas & desiderium manifestandi astum diaboli multis vitis caltis illudentis, nostrum pudorem cohibuit, & ad scribendum impulit. Planè sentimus, & certissimè cognoscimus, hæc omnia actus esse luxuriae, in eo quod potest se ipsam oblectantis. Sicut enim sur multa quidem & pretiosa farari cupit, sed si non adsit facultas pretiosa tollendi, minora & viliora tollit, & vectes ac feras effringens, aditum ad pretiosa accipienda recludit: ita carnis concupiscentia timore Domini impedita hæc minora non despicit, si fortè ex illis im-

moderatus

Clemens 2. paedagog. c. 11.

Matth. 5. 28.

Nilus orat. 2. de luxu.

Exod. 23. 8.

moderatus animis aliquando tandem ad maiora prorumpat. Et sicut infestus hostis aduersarium suum vulnerat, si potest, licet non possit occidere, & nititur assiduis vulneribus infirmiore facere, vt demum valeat vitam auferre: sic vitium luxuriae implacabiliter odio habens animum castum, nititur illum his plagis cogitationum, & confabulationum, & munitur, & cupiditatum, non plene admittarum, vulnerate, vt data occasione, aut per apertum opus interimat, aut saltem per datum in prauam cupiditatem consensum, interficiat. Qui aliquo istorum, que diximus, se infici, atque captiuari cognoscit, licet nunquam in nefarium opus procedat, licet nunquam in manifestum consensum ruat, sciat se luxuriae adhuc nexibus teneri, & enitarur, remediis, quae iam subiicimus, ac praecipue oratione, & postulatione diuinae gratiae, se a tam infami ac ignominioso vitio liberare.

De remediis, quibus luxuria vitium cohibetur.

CAPVT VI.

I.

OSSEMVS quidem ad remedium foetidissimae voluptatis, mala eius corpori & animae illata referre, quae innumera sunt, & vel aliqua eorum bene considerata, non minimas inimicicias pestilenti vitio confabunt. Luxuria enim animam polluit, & corpus, ac membra humani corporis, templa utique Spiritus sancti, vt ait Paulus, profanat, & in lupanar conuertit turpitudinis. Haec praua cupiditas vires corporis debilitat, pulchritudinem tollit, salutem eripit, putidissimas aegritudines infert, celerem senectutem affert, famam eripit, & omnem corporis florem, ac optimam dispositionem diripit. Luxuria famam denigrat, ingenium hebetat, voluntatem captiuat, appetitum illigat, sensum infatuat, & hominem rationis compotem, quodammodo in brutum conuertit. Eius initia blanda quidem sunt, & quasi melle illita, sed nouissima amara quasi absinthium, & acuta quasi gladius biceps:] media autem tor periculis; tor molestiis, tor inquietudinibus plena, vt impudicus etiam in hac vita pro breuissima voluptate dolorem centuplicatum recipiat. Nunquam vero hanc immanem bestiam, edrum quae concupiscit allecutione satiabis, quae quod magis edit, & bibit ex voluptatibus, magis fitit, & esurit, & post innumerabilia flagitia, post corpus consumptum, & carnes exesas, & famam dilapidatam, & opes exhaustas, adhuc famelica & subunda persistit. Sed quia caro nostra, aut bestia, aut certe bestialis est, & nec rationi subest, nec pondere persuasionis conuincitur, aliis medicamentis visibilibus, & ad opus pertinentibus, eius stultitiae medeamur.

1. Corin. 6. 19.

Pror. 5. 4.

II.

Ad obtinendam ergo de tam robusto & importuno hoste victoriam, non tantum consideratione malitiae eius te arma, sed omnia eius initia, quaecunque signa voluptatis, quascunque vel a longe insidiantes luxuriae occasiones deuita. Visum cohibeas, ne aut proprium corpus, aut alienum, quantum fieri possit, aspicias: aures comprimas, ne quid laesivum aut minus honestum audias: curiositatem abneget, ne minus pudica legas: cor mortifices, ne cum aliquo, & multo minus cum aliqua nimiam familiaritatem in eas, & tandem nihil, quod immundam cupiditatem fouere possit, admittas. Caetera enim vitia, vt subtiliter disputat Cassianus, etiam vsu homi-

Cassian. lib. 6. col. 3.

num, & exercitio quotidiano purgari solent, & quodammodo ipsius lapsus offensione curari: vt puta ira, tristitia, impatientia, meditatione cordis, ac perigli solitudine, sciatrum etiam frequenti & assidua prouocatione sanantur. Dúmque commota manifestantur saepius, & crebrius arguuntur, ocyus perueniunt ad salutem. Hoc vero cum corporis afflictione, & contritione cordis, solitudine quoque ac remotione indiget, vt possit ad integrum sanitatis statum, perniciofa aestum febre deposita, peruenire.] Quod & morborum confirmat similitudine, quorum obtutibus saepe necessarium est, nec noxios cibos offerre, ne eorum aspectu desiderium lethale gignatur: ita aestu turpis cupiditatis aegrotis omnis alliciens materia subtrahenda est, ne febrium fatis interiora depascentem accendat. Et in eadem sententiam sanctus Ephraem haec ait: Si volueris castè viuere, & modeste te gerere, continentiam sectare, & noxias a te conuersiones amputa. Quandiu enim quis scandali occasiones non vitat, impossibile fuerit a corde eius perturbationes prauarum cogitationum, & incendium improbarum concupiscentiarum recedere: siquidem aspectus qui apparet, & sermones passionem motumque in animo illius excitant. Nam sicut spongia humidis admota subiectam humiditatem haurit participatque: ita quoque cogitationis infirmitate laborans, si ad carnales homines accesserit, aut multum cum iis sermonem miscuerit, commune cum iis damnum participabit.] Haec & alia multa ille. Nemo igitur putet, se inter occasiones & aspectus lasciuiae, & inter mollities & delicias, posse carnis & animae mundiciam obtinere. Nam & qui tangit fuliginem, inquinabitur; & qui in ignem se conicit, comburetur; & qui conuictum feminarum & quidois aliud ex supra dictis admiserit, nunquam infame & tetrum luxuria vitium a se repellat.

Primis impurae cupiditatis cogitationibus obsta, & non aliter citò exure quam scintillam, aut carbonem accensum in vestem immisum. Sicut enim vel leuissimum huius contactus indumento damnum affert; ita vel minima turpitudinis cogitatio mentis decorem imminuit. In matutino,] iuxta dictum sancti Dauidis,] interfice omnes peccatores terrae,] & in ortu suo carnales motus extingue, ne minus diligenter expulsi animae pudorem deprudentur.] Et stultis ac vanis promissionibus, vt ait Cyprianus, nullis a corde Christiano dari debet abigens manus, nec foueri debet coluber, donec in draconem formetur.] Imitare mulierem illam, cui hoc elogium datum est: Ipsa conteret caput tuum:] & capita, id est, initia cogitationum, illide, ne roborata te ipsum interimant. Facile namque est primo ingressui prauae cogitationis oblitescere, & aut bona aliqua cogitatione, aut honesta occupatione, aut certe solo illius contemptu, & attentione ad alia, declinare: sed si vires acciperit, & appetitum obtinuerit, corpusque commouerit, non erit facile sine magna pacis perturbatione, ac sine vulnere resilire. Et ipsa tepida ac timida resistentia robur vitio subministrat, & audaciam confert, vt importunius impugnet, quousque vilem animam mententemque profernat. Ideoque animosè & celetiter in primo tentationis impetu resistendum est, vt daemon tantam solertiam animaduertens, de bono aliquo successu desperet, & ne oleum & operam perdat, ab impugnatione desistat.

His autem impuris cogitationibus ingressum impediens, & ianuam occludes, si cor tuum bonis semper cogitationibus occupaueris. Hospitium enim ab aliquo praeventum denuo adueniens hospes oc-

Ephr. orat. de abstinentia ab omni consuetudine perniciofa.

III.

Psal. 100. nu. 8.

Cyp. de ieiunio, & stat. Christi.

Genes. 3. 15.

IV.

cupare